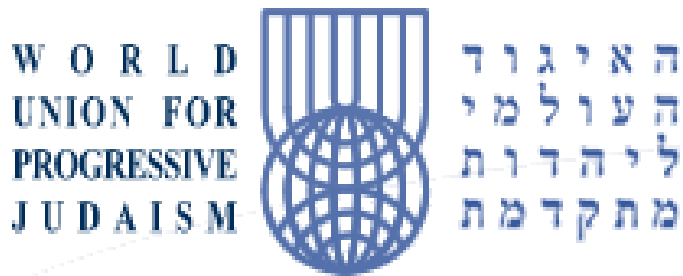

5776

Torah from Around the World

Het Goddelijke attribuut van chesed (liefde en goedheid) zei: „Zolang Awraham er was, had ik niets te doen, want hij deed mijn werk in mijn plaats.” Sefer HaBahir

Sjabbat 26 december 2015 / 14 tewet 5776, Wajechi, Beresjiet / Genesis 47:28 – 50:26
Tanach, blz. 101 - 108

Haftara: I Divré Hajamiem 28:1 – 10, 29:10 – 20
Tanach, blz. 1753 - 1754, 1755 - 1756

Commentaar: Joël Hoffman is bijbelgeleerde, woonachtig in de omgeving van New York. Hij schreef 'The Bible Cutting Room Floor'.

Vertaling: Tamarah Benima

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Ontbrekende teksten

De sidra van deze week opent met Ja'akov die, vlak voor zijn dood, zijn favoriete zoon Joseef bij zich laat komen en hem zegt wat zijn laatste wens is: begraaf me niet in Egypte. Ouders mogen eigenlijk geen favoriete kinderen hebben, maar ze mogen al helemaal niet openlijk hun voorkeuren kenbaar maken aan hun minder geliefde kinderen, zoals Ja'akov deed. Hij kocht alleen voor Joseef een kostbare mantel (Sir Andrew Lloyd Webber maakte daar, in diens interpretatie, een Technicolor droommantel van). Bovendien gaf Ja'akov zijn kinderen, nadat

Joseef was verdwenen, de opdracht om allemaal naar Egypte af te reizen om voedsel te gaan halen. Met uitzondering van Benjamin. „Want ik houd van hem.”

Zijn afgrijselijk slechte vaardigheden als ouder komen Ja'akov nu bezoeken. In de Engelse vertalingen wordt er doorgaans een nuance gemist, maar de Hebreeuwse tekst laat Ja'akov tot zijn zoon spreken in een formele, afstandelijke, kille taal. Ja'akov herhaalt bovendien zijn laatste wens, kennelijk omdat hij Joseef niet vertrouwt. In tegenstelling tot de populaire happy-ending versie van het verhaal waarin de familie-reünie op de voorgrond staat, blijven Ja'akov en Joseef feitelijk van elkaar vervreemd.

We kunnen het Ja'akov moeilijk kwalijk nemen, want zijn eigen vader, Jitschak, gaf de voorkeur aan Esav, voordat hij zo stokoud werd dat hij geen onderscheid meer kon maken tussen zijn zoon en een geit. En zijn moeder Rivka was iemand die samenspande en zo Ja'akov hielp om het eerstgeboorterecht van Esav te stelen.

Jitschak kunnen we het ook niet kwalijk nemen, want een van zijn ervaringen tijdens het opgroeien was een picnic van vader en zoon die dramatisch slecht uitpakte: de jongen werd vastgebonden en bijna om zeep gebracht door zijn vader, terwijl zijn moeder Sara thuis zat en niet ingreep.

En hoe zit het met Awraham? Zijn leven vertoont de diepe sporen van een patroon van kindermoord, dat begon met zijn eerste, buitenechtelijke zoon Jisjmaël, die de woestijn in werd gestuurd om daar te sterven, na een affaire met een gehuurde werkkraft. Wat is zijn excuus?

De Tora zwijgt, op het irritante af, over de jeugd van Awraham. Een midrasj uit Genesis Rabbah 38, die uitleg geeft van Beresjiet 11:28 hint naar een onenigheid tussen Awraham en zijn vader Terach over het monotheïsme. Terach, zo ziet het er naar uit, was een afgodenmaker. Maar de midrasj geeft ons niet het hele verhaal. We vinden meer in een boek uit de Oudheid, genaamd 'De Apocalyps van Awraham', dat begint met een volledig verhaal van Awrahams leven als kind. Daaruit leren we dat, zoals de midrasj suggereert, Awraham de afgoden van zijn vader verwierp, evenals zijn afgodenzaak en de afgodische rituelen van zijn vader. Vervolgens kiest God de kant van Awraham en doodt Terach met een blikseminslag. Awraham, die nog een kleine jongen is, ziet zijn vader verbranden en sterven. Hoe kon Awraham zich daar niet verantwoordelijk voor voelen?

Brandend van schuldgevoel over de gewelddadige dood van zijn vader, alleen in de wereld, en gedwongen om een nieuwe weg in te slaan – de informatie daarover zorgt ervoor dat we Awrahams latere misstappen beter begrijpen, en zelfs kunnen vergeven. En dat geldt ook voor het falen van Jitschak en de blunders van Ja'akov.

We kunnen slechts gissen waarom dit cruciale beetje informatie over Awraham werd weggelaten uit Beresjiet/Genesis. Zou een reden kunnen zijn dat het ons eraan herinnert dat we nooit werkelijk weten wat andere mensen hebben doorstaan?

Mijn eigen grootvader overleefde, bijvoorbeeld, de Sjoa, maar ik heb me gerealiseerd dat de Sjoa nooit meer helemaal uit zijn leven verdween. Hij stierf toen ik nog een kind was en mijn herinneringen aan hem zijn alleen maar positief. Maar uit de verhalen die ik hoor, weet ik nu

dat hij geen man was zonder grote onvolkomenheden. Desondanks wist hij zich een weg in het leven te banen die ertoe heeft geleid dat ik een welvarend bestaan in de Nieuwe Wereld kan leiden.

Bij het einde van Beresjiet kunnen we ons misschien afvragen welke teksten ontbreken in ons eigen leven, en wat zij ons zouden kunnen leren over de mensen van wie we houden of hielden, en hoe die ons wellicht een beetje meer vrede zouden kunnen geven.

Sjabbat Sjalom